

GORJANCI

GLASILO OBČINE GORJE

30. april 2020

številka 121

Praznovali smo veliko noč

Kljub posebnim razmeram in omejitvam je tudi letos v Gorjah zadišalo po veliki noči. Pri tem ne mislimo samo na košarice velikonočnih jedil, ki so jih tokrat krajani »nesli« k blagoslovu kar pred televizijske ekrane. Namesto običajne vstajenijske maše in procesije – to smo vsi zelo pogrešali – je namreč v svežino velikonočnega jutra župnik Matej Pavlič na vrh Obočnice ponesel monštranco z Najsvetejšim in kraju podelil blagoslov. Z malimi banderci, vihrajočimi v prijetni sapi z naših gorskih vršacev, sta k slovesnosti trenutka prispevala Tilen Soklič in Gašper Kosmač, iz lin zvonika pa se je razlivala blaga pesem zvonov izpod rok Anžeta Pazlarja.

Kasneje dopoldan je Klemen Kolenc župnika s kipom vstalega Jezusa v poldrugi uri dolgi vožnji na kočiji popeljal po vsej občini, da bi prav vse ljudi dobre volje dosegla novica o

zmagi nad trpljenjem in smrtjo. Nekaj prazničnega je napolnilo kraj, tudi zaradi vonja kadila, ki se je prijetno širil z voza. Hvaležni odzivi so bili znamenje, da je letošnja »posebna procesija« ljudem prinesla veselje in jim polepšala praznovanje velike noči. Naj sporočilo praznika Gospodovega vstajenja, veselje in neuničljivo upanje, v teh dneh dolgo odmevata v vseh nas in nam pomagata, da bomo premagali tudi trenutke praznine in osamljenosti, ki se v tem času radi oglašajo.

Iz župnije tudi sporočamo, da v smislu izogibanja možnostim za okužbo zaenkrat skupna udeležba vernikov pri sveti maši še ni mogoča, čeprav jo župnik daruje vsak dan in pri tem moli za naš kraj in za čimprejšnji konec pandemije. Možen pa je obisk župnijske cerkve za osebno molitev ali preprost trenutek umirjenosti in zbranosti, in sicer vsak dan od 8. do 19. ure. Ker smo

se Slovenci na nevarnost okužbe resno in dobro odzvali ter se stanje umirja, trdno upamo, da bomo slovesnost prvega svetega obhajila lahko izpeljali še pred koncem šolskega leta, najverjetneje na kakšno od junijskih nedelj. Birmansko slavje pa bo najbrž predstavljeno na jesenski čas.

Zahvaljujemo se vsem soobčanom, ki v teh dneh skrbite, da smo varni in mirni. Povezanost nas krepi, skupaj bomo zmogli!

» Župnija Gorje, foto Miro Zalokar

Spoštovane Občanke in Občani,

že dan pred uradno razglasitvijo epidemije, 12. marca, sem sklical krizni štab CZ Gorje v razširjeni zasedbi. Na tem sestanku so bili prisotni predstavniki gasilskih društev Podhom in Zgornje Gorje, Osnovne šole Gorje, obeh humanitarnih društev (Rdeči križ in Karitas), Zdravstvenega doma Bled, Medobčinskega inšpektorata ter Policijske postaje Bled.

Na podlagi znanih informacij in priporočil (Vlada RS, CZ, NIJZ in WHO) smo takoj pristopili k pripravi in izvajanju Operativnega načrta za preprečitev okužbe s COVID-19 za občino Gorje. Načrt je usklajen z vsemi sodelujočimi organizacijami.

Načrt je bil pripravljen s strani strokovnih sodelavcev Gasilske zveze Bled-Bohinj, s katero ima Občina Gorje že od 1.6.2007 sklenjeno pogodbo za opravljanje strokovnih nalog s področja zaščite in reševanja. Koordinator aktivnosti in zakoniti zastopnik pri GZ Bled – Bohinj je domačin, Jakob Por, priznani certificirani strokovnjak z dolgoletnimi izkušnjami s področja zaščite in reševanja.

Za opravljanje vseh strokovnih nalog s področja zaščite in reševanja Gasilske zveze Bled-Bohinj občina s proračunom vsako leto zagotovi določen znesek. V dogovoru med Gasilsko zvezo in Občino stroška za tovrstne strokovne naloge zveza ne zaračunava, temveč ga nameni za nabavo zaščitne in reševalne opreme. Strokovne naloge s tega področja prav tako opravlja Jakob Por, in sicer prostovoljno, kar pomeni, da za to ne prejme nobenega plačila.

Tudi sicer so glavni nosilci sistema zaščite in reševanja (Civilna zaščita) prostovoljci. Tovrstno prostovoljstvo temelji na izjemno srčnem, požrtvovalnem odnosu do sočloveka in na nadpovprečnem odnosom do kolektivne odgovornosti pri vzpostavljanju in vzdrževanju sistema zaščite in reševanja tudi v posebnih okoliščinah, kot je trenutno razglašena epidemija.

Iskreno se zahvaljujemo vsem prostovoljcem, ki so se nesebično odzvali pozivu Civilne zaščite in Občine (objavljen 16. in 20. marca). Seznam prostovoljcev se stalno dopolnjuje. Vodi in osvežuje ga koordinator Civilne zaščite Gorje, razporejanje in koordiniranje dela prostovoljcev pa zaradi dolgoletnih izkušenj, ki jih ima pri vodenju raznih prireditev in prostovoljskih akcij v občini Gorje, uspešno vodi podžupanja Danijela Mandeljč. Zaradi nekaterih očitkov o prejemanju plačil koordinatorjev, na tem mestu poudarjamo, da oba svoje delo opravljata prostovoljno in brez plačila.

Operativni načrt za preprečitev okužbe s COVID-19 se stalno dopolnjuje glede na zaznane potrebe, predvidevanja in sprejeto zakonodajo. Vse aktivnosti v zvezi z ukrepanjem za preprečitev širjenja virusa se beležijo in poročajo ustreznim službam.

Med pomembnejše aktivnosti v času izrednih razmer, ki jih izvajata občina in Civilna zaščita, je nabava zaščitne opreme. Opremo delno nabavljamo preko štaba CZ Republike Slovenije, delno pa neposredno glede na zaznane potrebe. Vzpostavljen je sistem nakupa in dostave nujnih življenjskih potrebščin osebam, ki nimajo druge možnosti. Prostovoljci skrbijo za izvajanje navodil glede vstopa v javne prostore (trgovina in pošta). V javne prostore je dovoljeno

vstopati le z zaščitno opremo, s katero zaščitimo sebe in druge. V ta namen je občina pri sekciji tekstilcev pri Območni obrtno-podjetniški zbornici Radovljica naročila higiensko zaščito za obraz. Vsakemu gorjanskemu gospodinjstvu sta namenjeni dve pralni higienski zaščiti za obraz, ki ste jih prejeli v drugem tednu aprila.

V času od 16.3.2020 do vključno 24.4.2020 so v Občini Gorje prostovoljci opravili skupaj 1.034,5 ur (marca 430,5 ur in aprila 604,0 ur). Od tega je bilo 710,5 ur opravljeno pri izvedbi rediteljske službe pred trgovinama Mercator in Pošto Gorje (marca 247 ur in aprila 463,5 ur). Ostale ure so bile opravljene pri razdeljevanju paketov hrane upravičencem (KO RK Gorje in Župnijska Karitas Gorje), pri izdelavi, pripravi in razdeljevanju zaščitnih mask gospodinjstvom ter pri izvedbi ostalih nalog na področju zaščite, reševanja in pomoči. V občini Gorje je bilo v času od 16.3. do 24.4. razdeljenih 41 brezplačnih paketov hrane in 2 plačljiva paketa. Razdelili so jih prostovoljci KO RK Gorje in Župnijske Karitas Gorje.

Prosim vas, da še naprej aktivno spremljate in spoštujete obvestila strokovnih služb (Občine, Vlade RS, NIJZ, WHO in Civilne zaščite). Ob tem vas opozarjamo, da ste pri informacijah iz vseh drugih virov previdni in jih berete z razumno mero skeptičnosti.

Vsem občankam in občanom bi se ob tem zahvalil za izjemno mero strpnosti, potrpežljivosti, upoštevanje navodil ter priporočil Vlade in vladnih služb.

Izjemna pohvala in zahvala gre kolektivu šole za uspešno izvajanje učnega procesa na daljavo, Knjižnici A. T. Linharta za nudenje različnih možnosti dostopa do njihovih gradiv, delavcem javnega podjetja Infrastruktura Bled za urejanje naše okolice, ki jo v tem času še posebej opazimo, osehju Zdravstvenega doma Bled in Lekarne za skrb in prijaznost do pacientov, Domu Janika Benedika, ki skrbi za naše najranljivejše občane, da so varni in ostajajo varni pred novim virusom, župniku g. Pavliču za molitve in tolažilne besede.

Veliko srce si zaslužijo vse prostovoljke in prostovoljci posamezniki ter prostovoljci gorjanskih društev, obeh humanitarnih društev, Rdečega križa in Župnijske Karitas, ki se razdajate za sočloveka in kažete svojo veličino. Zaradi vas je svet v tem času lepši in razmere znosnejše. HVALA!

Bodimo strpni še naprej in skupaj bomo premagali virus.

» Vaš župan Peter Torkar

Naslednja številka Gorjanca izide 29. maja, prispevke na naslov gorjanc@gorje.si sprejemamo do 20. maja.

GORJANC - Ustanovitelj in izdajatelj: Občina Gorje, Zgornje Gorje 6b, 4247 Zgornje Gorje; Odgovorna urednica: Romana Purkart; Člani uredniškega odbora: Marjan Zupan, Tina Kosi, Valentina Žemva, Mojca Pečar. Lektoriranje: Mateja Erman Repe.

Gorjanc je vpisan v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za kulturo RS, pod zaporedno številko 1534; Časopis izhaja v nakladi 1.170 izvodov, brezplačno ga prejemajo vsa gospodinjstva v občini Gorje. Priprava na tisk in tisk: Antus Jesenice. Distribucija: Pošta Slovenije.

Naslov uredništva: Občina Gorje, Zgornje Gorje 6b, 4247 Zgornje Gorje. Elektronski naslov: gorjanc@gorje.si
Oglasno trženje: Antus Jesenice, tel.: 04 586 51 30;
e-mail: info@antus.si

Pomembne informacije

- Občanke in občane pozivamo k upoštevanju prepovedi glede uporabe odprtega ognja v naravi. V Sloveniji je razglašena visoka požarna ogroženost.
- Pozivamo na strpno vedenje na javnih površinah in v javnih prostorih (trgovine, pošta) ter upoštevanje navodil glede nujne uporabe zaščitne opreme in sredstev.
- V času epidemije zaradi bolezni covid-19 je kakršnokoli dotikanje odloženih odpadkov strogo odsvetovano. Brskanje po smeteh ter zabojnikih lahko povzroči širjenje okužb, tudi z novim koronavirusom. Le s spoštovanjem vseh navodil bomo preprečili širjenje bolezni covid-19. Priporočila za

čiščenje in ravnanje z odpadki v domači oskrbi pri ljudeh s covid-19 (ali sumom na covid-19) si preberite na <https://www.nijz.si/sl/priporocila-za-ciscenje-in-ravnanje-z-odpadki-v-domaci-oskrbi-pri-ljudih-s-covid-19-ali-sumom-na>.

- Epidemija koronavirusa je velika preizkušnja za družbo in posameznike. V tem zahtevnem času se lahko marsikdo znajde v stiski, zato Društvo psihologov Slovenije v sodelovanju z NIJZ nudi psihološko podporo. Podpora je na voljo preko telefonske številke 041 443 443 za krajši pogovor za:
 - čustveno podporo pri obvladovanju tesnobe, strahu, jeze in drugih čustvenih stanj ter z njimi povezanih odzivov,

- podporo obolelim in svojcem oseb z boleznijo covid-19,
- podporo ob izgubi bližnjega zaradi bolezni covid-19,
- priporočila in podporo pri vzgoji otrok in izvajanju šolskih obveznosti v teh posebnih okoliščinah,
- podporo ob soočanju s partnersko krizo v času bivanja v izolaciji,
- razmislek o drugih duševnih spremembah, ki jih doživljamo v tem obdobju.

Linije so odprte vsak dan:

- delavniki: 16h do 24h
- sobota in nedelja: 12h do 24h
- » Civilna zaščita Gorje in Občina Gorje

Kako do zdravnika po novem

Zaradi epidemije koronavirusa v zdravstvu, torej tudi v Zdravstvenem domu Bled, veljajo za obisk zdravnika nova pravila.

Po novem se je k vsakemu zdravniku potrebno predhodno naročiti. Pacient pokliče v ambulanto in pove za svoje težave ali želje. Naročanje poteka po telefonu in NE osebno.

Medicinska sestra ali zdravnik oz. zdravnica že po telefonu ali po elektronski pošti lahko rešita težavo z nasvetom, e-receptom za zdravlila ali z napotilom na obravnavo k specialistu. V kolikor se ugotovi, da bi se moral pacient oglasiti v ambulanti osebno, ga bo medicinska sestra naročila na določen dan s točno določeno uro, tako da v čakalnici ne bo prevelikega števila pacientov naenkrat, s tem pa zagotavljamo potrebno distanco med čakajočimi.

Otroški dispanzer dela po postopku, kot je opisan za splošne ambulante za odrasle. Zaenkrat preventivnih pregledov še ne izvajajo, razen cepljenj otrok do prvega leta starosti in vpisnikov za vstop v osnovno šolo.

Od 20. aprila so začele ponovno delovati tudi specialistične ambulante – ortopedska, okulistična, RTG, v začetku le za paciente z napotitvami hitro, zelo hitro in nujno. Z delom je pričela tudi fizioterapija za iste stopnje napotitve.

Referenčne ambulante, centri za krepitev zdravja, zobne ambulante in zobna preventiva še ne delujejo. Zobozdravstvene storitve lahko koristite ta trenutke le v neinfektivni oz. infektivni zobni ambulanti v ZD Kranj.

Pravila ob vstopu v Zdravstveni dom Bled

Ob prihodu v zdravstveni dom je potrebno nositi zaščitno masko, da varujete sebe in druge paciente. Medicinska sestra vam bo izmerila telesno temperaturo, vas vprašala za znake infektivnega obolenja in vas pravilno usmerila v napoteno ambulanto.

Paciete z okužbo bo pregledal praviloma urgentni zdravnik, če bi se pojavil sum na hudo nalezljivo bolezen.

Ob takem načinu dela se bo frekvenca pacientov zmanjšala, zagotovili pa bomo varnost pred morebitnimi infekcijami tako med pacienti kot zdravstvenimi delavci.

Še vedno deluje COVID ambulanta, kjer izvajamo preglede in brise ob sumu na covid-19 obolenje. Le-ta bo delovala do preklica epidemije s strani Ministrstva za zdravje.

» Mag. Leopold Zonik, dr. med.,
direktor ZD Bled

Zahvala donatorjem

Zdravstveni delavci ZD Bled se iskreno zahvaljujemo donatorjem, ki nam stojijo ob strani v času epidemije covid-19:

- EUROSOL d.o.o. Jesenice nam je že dvakrat doniral večjo količino razkužil,
- Elan d.o.o. Begunje nam je podaril zaščitne maske FFP2 in zaščitne kombinezone,
- Mercator d.d. Ljubljana je doniral plastične vrečke za odpošiljanje odvzetih vzorcev laboratorijskih preiskav,
- IEDC Poslovna šola Bled nam je podarila kirurške maske.

Zahvaljujemo se tudi Janiju Klemenčiču za pripravo in dostavo toplih obrokov za zdravstvene delavce v COVID ambulanti in reševalni službi po nižanih ceni.

» Mag. Leopold Zonik, dr. med.,
direktor ZD Bled

Pomoč Karitas v Gorjah v preteklem letu in v času epidemije

Ob letošnjem občnem zboru župnijske Karitas Gorje, ki je potekal 19. februarja v župnišču, smo vsem zbranim predstavili naše delo – pomoč ljudem v stiski v Gorjah v letu 2019. Pomoč je prejelo 12 družin v obliki EU-hrane, ozimnice, pri plačilu položnic in nakupu šolskih potrebščin za otroke ter omogočanju letovanja na morju družinam kot tudi otrokom. Otroke smo vključevali tudi v različne ustvarjalne delavnice. Pomagali smo tudi trem posameznikom v stiski. Pomoč bolnim in starejšim je zajela 226 oseb, za katere smo organizirali srečanja, jih obiskali ob praznikih ter posameznikom nudili tudi materialno pomoč v obliki hrane, plačila položnic ter s prevozi. Lani smo izrazili tudi solidarnost s Slovenci v Venezueli, ki so prejeli za praznike pakete s priboljški, ki so jih prispevali župljani iz Gorij (kavo, čokolado, juhe, orehe ipd.). Vse to je bilo možno s pomočjo 14 rednih prostovoljk in 20 občasnih sodelavcev župnijske Karitas, ki so skupaj opravili 2.600 ur prostovoljnega dela. Veseli smo, da smo lahko s pomočjo darov posameznikov ter Planinskega društva

Gorje v preteklem letu pomagali mnogim. Vsem, ki nam pomagata, da lahko pomagamo ljudem v stiski, se je župnik dr. Matej Pavlič, ki je predsednik naše Karitas, iz srca zahvalil ob koncu občnega zбора. Vse prisotne na občnem zboru, med katerimi so bili predstavniki Občine Gorje, različnih društev v Gorjah, sosednjih župnijskih Karitas in občani, je nagovoril tudi Imre Jerebic, nekdanji generalni tajnik Slovenske karitas, ki je spregovoril o starosti, kakšne priložnosti moramo dati drugim v tem obdobju in tudi sami sebi. Govoril je o tem, kako je v starosti in bolezni za vsakega pomembno sočutje, vsak obisk in prijazna beseda, včasih pa je enostavno dovolj samo biti s človekom, pa čeprav brez besed.

Leto 2020 je zaradi epidemije koronavirusa drugačno leto. Tudi naša župnijska Karitas je morala spremeniti način svojega delovanja, da zaščiti pred okužbo vse, ki jim pomaga in tudi prostovoljce. Veseli smo, da smo v marcu 2020 lahko pomagali s hrano (tudi iz zalog EU) in higienskimi pripomočki 15 družinam v stiski v Gorjah. Pakete smo zaradi posledic epidemije

še obogatili, tudi ob pomoči sredstev Turističnega društva Gorje, ki smo jih prejeli ob koncu preteklega leta, za kar smo mu zelo hvaležni. Pakete so pripravili gospod župnik in mladi prostovoljci, ki smo jih povabili k sodelovanju, ker večina rednih prostovoljcev spada v rizično skupino za okužbo. Zavedamo se, da se bo na žalost zaradi posledic epidemije znašlo še več ljudi v stiski. Sodelavci župnijske Karitas Gorje bomo z veseljem pomagali vsem, ki boste v tem letu še posebej potrebovali pomoč. Če se znajdete v materialni stiski, se za pomoč obrnite na tajnico župnijske Karitas, Anico Ažman, na telefon 051 417 559. V teh dneh pa se morda počutite tudi osamljeni, ogroženi, mogoče vas tarejo različni strahovi za prihodnost. O vsem tem je dobro spregovoriti, svojo stisko nekemu zaupati. Župnik Matej in prostovoljka Marjeta z veseljem ponudita možnost za pogovor po telefonu vsak ponedeljek od 8. do 9. ure ter petek od 20. do 21. ure. Številki sta: 041 755 658 (Matej Pavlič) in 041 886 915 (Marjeta Žumer).

» Jana Lampe

Karitas

Medgeneracijski center Bled v času epidemije

Tudi na naše delo je vplivala epidemija, 13. marca smo skupaj z Niko Teran iz blejskega zdravstvenega doma izvedli zadnji dve delavnici ob svetovnem dnevu ledvic, potem pa – tišina. Po enem tednu sem se odločila, da bo treba najti način, kako ljudi zopet povezati. Začela sem s skupino jutranjih telovadk, ki vsako jutro v okviru Šole zdravja Bled vadijo pred Ledeno dvorano. Nekatere se bile že na socialnih omrežjih, drugim so otroci ali vnuki

pomagali vzpostaviti račune. Zdaj vsako jutro v svojih dnevnikih sobah ali na balkonih redno vadi okoli trinajst ljudi.

Ko sem eno skupino povezala, smo šli naprej. Na Ljudski univerzi, kjer izvajajo tudi evropske projekte, so morali z njimi nadaljevati, zato so zagnali vse programe Zna (Znanje nas Aktivira). Tudi aktivnosti, ki smo jih izvajali preko Medgeneracijskega centra Bled, smo morali spraviti v pogon. V tednu pred veliko nočjo smo skupaj z Matejo

Reš pekli velikonočno potico. Nadaljujemo z ustvarjalnimi delavnicami, vadbo za hrbtnico ter počasi, iz dneva v dan dodajamo nove aktivnosti. V aprilu nameravamo izvesti še nekaj predavanj z Matejjo Reš ter našim vrtnarjem dr. Janom Bizjakom. Izzivi, s katerimi

se soočajo starejši, so, da nimajo ustrezne opreme za delo na daljavo. Nekateri imajo stacionarne računalnike in nimajo kamer, zvočnikov, na srečo pa jih večina ima pametne telefone. Preizkušali smo več aplikacij, na koncu smo se odločili za aplikacijo Zoom, za katero

smo ugotovili, da je lahko vzpostaviti povezavo tar da sodelujoči potrebujejo le pametne telefone. Organizatorji smo jim pri prvih povezavah na daljavo pomagali vzpostaviti stik, kar je bil za nekatere zelo velik izziv.

» Hana Premrl

Delovanje medobčinskega inšpektorata in redarstva v času epidemije

Medobčinski inšpektorat in redarstvo občin Jesenice, Gorje, Kranjska Gora in Žirovnica (MIR Jesenice) ves čas od razglašene epidemije deluje nespremenjeno.

Redarji in inšpektorji so svoje delo prilagodili tako, da so svoja kadrovska in tehnična sredstva ponudili v pomoč občanom in občankam pri izvajanju ukrepov za preprečevanje širjenja covid-19.

MIR Jesenice tako v sodelovanju s pripadniki civilne zaščite, policije in prostovoljci skrbi za izvajanje ukrepov Vlade RS in priporočil NIJZ.

Redarji in inšpektorji tako vsakodnevno skrbijo za spoštovanje odrejenih ukrepov, predvsem zaradi nedovoljenega zadrževanja skupin – kontrole javnih površin v občinah (igrala, igrišča, parki ...), kontrole trgovin in vzdrževanje reda (parkiranje, vrste, uporaba zaščitnih sredstev, spoštovanje odpiralnih časov za ranljive skupine

...), kontrole stanovanjskih sosesk (parkiranje, združevanje ...), aktivnosti za spoštovanje splošne prepovedi kurjenja v naravi zaradi požarne ogroženosti, aktivnosti za spoštovanje splošne prepovedi združevanja občanov, kontrole spoštovanja gibanja občanov med občinami in izvajanje drugih nalog iz rednih pooblastil redarstva in inšpekcije. Omejitve so žal močno posegle v naš skupni vsakdan in praktično čez noč prekinile naše družbene in socialne stike.

Kljub temu, da je kolektivna odgovornost občanov na visokem nivoju, saj se občani zavedajo, da so ukrepi, kljub njihovi nepriljubljenosti, potrebni za zaščito zdravja in življenj predvsem ranljivejših skupin, MIR Jesenice opaža, da nekateri vsem opozorilom navkljub ne držijo, saj se z lepim vremenom in toplejšimi temperaturami pojavlja vedno več primerov nedovoljenega druženja (piknikov), skupin-

skega druženja in igranja otrok in mladostnikov tako na javnih kot zasebnih površinah, nedovoljenega prehajanja iz občine ... Situacija ni lahka, ampak tako malo je potrebno za tako veliko.

V zadnjem času so vedno bolj opazni tudi primeri nedovoljene vožnje v naravnem okolju (polja, travniki, Polkljuka, Radovna ...), predvsem s kros motorji, zaradi redkejšega prometa je veliko tudi prekoračitev hitrosti v naselju.

Zaradi poplave raznovrstnih informacij in teorij občane opozarjamo, naj zaupajo predvsem uradnim virom informacij (NIJZ, 080 1404, policija, občine ...), na splošno pa velja, da v vsakodnevem življenju vzdržujte varno socialno distanco, izvajajte predpisane in priporočene higienske ukrepe, predvsem pa redno razkužujte in umivajte roke. Vsem skupaj želimo veliko zdravja, strpnosti, solidarnosti in sočutja!

» Gregor Jarkovič, MIR Jesenice

Država ob razglasitvi epidemije v začetku brez posluha za gospodarstvo

Država je predolgo po razglasitvi odlašala s sprejemom ukrepov, zato je veliko podjetnikov zapadlo v nevzdržen položaj. To velja za vse tiste dejavnosti, ki so bile zaradi uveljavitve Odloka o začasnih prepovedi ponujanja in prodajanja blaga in storitev potrošnikom v RS primorani zapreti vrata svojih obratov. Predvsem tisti podjetniki, z več zaposlenimi, so bili v dilemi, kaj storiti s kadrom, ki so ga gradili desetletja. Z Zakonom o interventnih ukrepih na področju plač in prispevkov (ZIU PPP), ki je stopil v veljavo v nedeljo, 29. 3. 2020, je država gospodarstvu namenila ključna ukrepa, in sicer 40 % nadomestila za časno čakanje na delo za zaposlene in odlog plačila prispevkov samozaposlenim do 31. 3. 2022.

Podjetniki so delavce odpuščali, ker država ni pravočasno dala jasnih signalov o kakršni koli konkretni pomoči, hkrati pa so se kot delodajalci dobro zavedali, da jih bodo po končani situaciji še kako potrebovali. Kmalu

po začetku razglasitve epidemije so se ustavila tudi plačila in veliko podjetnikov je postalo nelikvidnih, kar se je pokazalo že pri izplačevanju marčevskih plač. Tako imenovanim »popoldancem« ukrepi ne pripadajo, zato jih je veliko svoje s.p.-je zaprlo. Zaprli so tudi nekateri samostojni podjetniki, ki jim ukrep o odlogu plačila prispevkov ni omogočal preživetja.

Državni zbor je 2. 4. 2020 sprejel Zakon o interventnih ukrepih za zaježitev epidemije covid-19 in omejitve njenih posledic za državljane in gospodarstvo, ki prinaša precej več rešitev za gospodarstvo kot prvi interventni zakon. Kljub temu ostaja še precej nejasnosti, katere preko pravnih služb OZS rešujemo z ostalimi državnimi institucijami. Konkretna pojasnila bodo lahko nekoliko pomirila podjetnike in delodajalce.

Delodajalci so za upravičenost do nadomestila za mesec marec dolžni vloge za delavce na ZRSZ posredovati najkasneje do 18. 4. 2020, in sicer za

tiste delavce, ki so bili napoteni na časno čakanje na delo in za katere bodo delodajalci od države prejeli povračilo nadomestila in s strani države plačane prispevke. Tudi oprostitev plačila prispevkov za podjetnike bo možna že od razglasitve epidemije dalje, enako velja za temeljni dogodek.

Vse popravke napak iz drugega zakona država obljublja v naslednjem paketu, ki naj bi bil sprejet do konca aprila 2020.

Že od vsega začetka epidemije je Območna obrtno-podjetniška zbornica Radovljica želela zagotoviti dobavo mask za njene člane. Po nekaj neuspešnih naročilih so aktivirali članice sekcije tekstilcev pri OOOZ Radovljica in sami pričeli s proizvodnjo. Zaščitne maske, ki so namenjene večkratni uporabi, zagotavljajo tako članom kot ostalim podjetnikom in občanom glede na povpraševanje. Vsem štirim občinam, ki jih OOOZ Radovljica pokriva, so sredi marca 2020 podarili 180 teh mask.

» Petra Ambrožič, OOOZ Radovljica

Osnovna šola Gorje – pouk na daljavo

Ob praznovanju 50-letnice gorjanske šole smo z učenci sestavili pesmico, v kateri smo se spraševali o (takrat se nam je zdelo) 'nemogočem': Kako bi to življenje šlo, če naše šole ne bi b'lo? Bi se učil na internetu in blodil sam po svetu ... pa mal'co bi pogrešal z'lo.

Zdaj vidimo, da je brez šole res nekako tako, čeprav si pred skoraj sedmimi leti niti v sanjah nismo mislili, da se ta refren lahko uresniči. Sicer pa ni čisto res, da šole ni, le drugačna je!

Smo v šestem tednu pouka na daljavo. Vrata šole so trdno zaprta in še nič ne kaže na to, da se bodo kmalu odprla. Na naši šoli smo se že v petek, 13. 3., dogovorili za sistem poučevanja na daljavo, ki res dobro teče. Učitelji vsak teden napišejo navodila za pouk in jih oddajo v spletno zbornico. Te potem uredita pomočnica ravnateljice Tatjana Pintar in računalničarka Andreja Potočnik ter jih v nedeljo zvečer v enotni obliki objavita na spletni strani šole. Starši prek eAsistenta dobijo navodila tudi na elektronski naslov.

Učitelji smo vzpostavili različne poti, po katerih lahko pridemo v stik z učenci: kanale, spletne učilnice, videokonference, telefonske klice. Učencem in staršem smo dosegljivi prek e-pošte.

V začetku tretjega tedna smo staršem poslali anketo. Iz odgovorov razberemo, da se družine z novim načinom učenja kar dobro spopadajo, da nimajo večjih težav in da jim pri delu za šolo pomagajo starejši bratje in sestre, kar 35 % starši, malo manj kot 20 % pa je takih učencev, ki vse opravijo sami. Med težavami največkrat omenijo, da pogrešajo razlage, še najbolj pri matematiki in angleščini. Na vprašanje, koliko časa za šolsko delo potrebujejo na dan, jih je 80 % odgovorilo, da od ene do treh ur, 20 % pa jih potrebuje več, nekateri tudi pet, šest ali sedem ur. Kar precej staršev se je že oglasilo in izrazilo pohvale, nekateri pa so zapisali tudi zelo konstruktivne predloge, ki jih v veliki meri poskušamo uresničiti. Razredniki so (v nekaterih primerih s pomočjo svetovalne delavke Barbare Zalokar) vzpostavili stik z vsemi učenci.

Pred nami je še mnogo izzivov, izredne razmere, v kateri smo bili pahnjeni čez noč, zahtevajo temeljit preobrat v dojemanju poučevanja in učenja. Toliko bolj kot v skupini in vsakodnevnem srečevanju zdaj stopajo v ospredje velike razlike v sposobnostih, motivaciji in pri izoblikovanih učnih navadah. Učitelji preizkušamo najrazličnejše poti, kako učence voditi po poti samostojnega učenja. Ne moremo se opreti na prakse in učinke poučevanja na daljavo, ker kaj podobnega preprosto ne obstaja. Ker se konca še ne vidi, se že soočamo z vprašanji, kako preveriti usvojeno znanje, dose-

žene cilje in kako čim bolj izenačiti pogoje za učenje vsem učencem. Zavedamo se, da so ti zdaj v zelo neenakih položajih, da so nekateri učenci deležni veliko pomoči s strani bližnjih, a med njimi so tudi taki, katerih oba starša hodita v službo, morajo skrbeti za mlajše sorojence, nimajo sodobne tehnologije ...

Starši pri pouku na daljavo res igrate ključno vlogo in želimo, da jo ohranite: motivirajte in spremljajte. Učitelji se trudimo, da pouk načrtujemo tako, da se bodo otroci lahko učili sami. Ker so v osnovni šoli otroci v starostnem razponu devetih let, so razlike pri metodah poučevanja in samostojnem delu velike. Koliko odgovornosti za svoje učenje lahko prevzamejo otroci sami, je odvisno tako od njihove starosti kot zrelosti. Prav je, da otrokom v teh okoliščinah pomagamo vsi odrasli, ki nam je mar za njihovo prihodnost.

Razlike v tehnološki opremljenosti in spretnostih so prisotne tudi pri učiteljih. Čeprav so mladi danes pogosto zelo spretni v uporabi družbenih omrežij in svetovnega spleta, pa niso nič manj izpostavljeni pastem, nevarnostim, zlorabam. Z različnimi dejavnostmi smo v preteklosti učence in starše že osveščali o varni rabi interneta in želimo si, da v tem času slišano uspemo uporabiti v praksi, v vsakodnevnem življenju.

Na naši šoli se pridružujemo mnenju mnogih, ki so ostali pred zaprtimi vrati šole, in sicer: zdaj je še bolj kot kdaj koli prej potrebno znati in želeli sodelovati, si izmenjavati informacije, si pomagati, ostati v medsebojnem stiku ... Ohraniti in krepiti odnos.

Če želite spremljati naše delo še bolj od blizu, si oglejte spletno stran Osnovne šole Gorje – pregledno in sistematično objavljamo navodila za delo po tednih, oblikovali smo zavihek Zakladnica, kjer po raznolikih področjih lahko brskate za idejami in predlogi, kako nadgraditi znanje ali ustvarjati v prostem času, posebej zanimivi pa so tudi filmi in slike, ki nam jih pošiljajo otroci in starši. Dnevi dejavnosti, izpeljani v domačem okolju, so res nekaj posebnega, svežega in povezovalnega. V lepih pomladanskih dneh si tudi vi privoščite kakšen čisto svoj športni dan!

» Mojca Brejc, ravnateljica in Tatjana Pintar, pomočnica ravnateljice

Društvo Žarek za delo z mladimi v stiski v času izrednih razmer

V društvu Žarek smo se skušali čim hitreje prilagoditi izrednim razmeram, ki so nastale. Še naprej nadaljujemo z izvajanjem obeh programov, tako dnevnega centra: Naj mladih ne vzgaja ulica kot programa komune: Skupnost Žarek. Na kratko o posebnostih delovanja v tem času.

Dnevni center: Naj mladih ne vzgaja ulica

Tudi v času posebnih ukrepov v zvezi s koronavirusom, ko je dnevni center: Naj mladih ne vzgaja ulica zaprt, smo zaposlene otrokom in mladim na voljo na daljavo, torej preko e-pošte: dnevni.center@drustvo-zarek.si, na telefonski številki 030 625 298 ali na FB-profilu DC Žarek. Vse ostale aktualne objave pa lahko spremljate na FB-strani društva Žarek. Zaposlene Alмира, Barbara in Verona smo otrokom in mladim na voljo od ponedeljka do petka, ko z nami lahko poklepetate o tem, kako se počutite in kako preživljate dni, pomagamo in vodimo pa vas tudi skozi šolsko delo. Na nas pa se seveda lahko obrnejo tudi vsi v stiski, tako otroci in mladi kakor tudi starši. Zaposlene smo prisotne v dopoldanskem času, vsak dan pa je ena dežurna tudi v popoldanskem času, tako da dobrodošli. Ostanimo povezani, pomagajmo si.

Kaj pa otroci v času koronavirusa?

Epidemija novega koronavirusa se je v zadnjih tednih in dnevih dotaknila vseh nas. Glede na spremenjen vsakdan in ukrepe, ki smo jih dolžni spoštovati, pa se občutki tesnobe in nemoči

lahko pojavijo tako pri odraslih kakor tudi pri otrocih. Odzivi so lahko še posebej pri mlajših, ki vseh informacij in dogajanja okoli nas ne zmorejo razumeti, zelo raznoliki in včasih tudi moteči. Ne le, da so izolirani od svojih vrstnikov in prijateljev, hobijev in športnih aktivnosti, tudi samo šolsko delo in čas, ki ga preživijo z domačimi, poteka čisto drugače, kar lahko pri mnogih izzove določene frustracije. Te se lahko kažejo v obliki izbruhov jeze, razdražljivosti, jokavosti, pojavijo se lahko težave s spanjem ali pa psihosomatske težave (pogosto uriniranje, bolečine v trebuhu, glavi ...). Pomembno je, da si starši v tej negotovi situaciji priznajo strah in negotovost, saj sta čisto normalna odziva na dano situacijo, kar bo posledično prispevalo k hitrejši umiritvi in zmanjšanju tesnobe. Ob tem poskušajmo razumeti tudi otrokovo stisko ter njihove odzive ovrednotiti in jih potolažiti. Bodimo preudarni pri podajanju in zbiranju informacij, hkrati pa poskrbimo tudi za telesno aktivnost – otroci jo potrebujejo.

» Verona Šuštar, strokovna vodja

Komuna: Skupnost Žarek

Skupnost naprej normalno deluje v Bitnjah pri Bohinjski Bistrici. Delujemo z rednimi dejavnostmi, skrbimo za vrt, naprej teče delo v mizarški delavnici, nadaljujemo pa vsekakor tudi z vsemi drugimi vsebinskimi oblikami dela, kot so redne skupine ter razgovori. Normalno pa poteka tudi učenje – v okviru izobraževanja, za našimi

člani je že kakšen uspešno opravljen izpit na daljavo. Vsi člani in zaposleni vsekakor upoštevamo vse preventivne ukrepe, skrbimo za čistočo in usmeritve NIJZ. Vsak dan znova pa se poskušamo usmeriti na to, kar lahko storimo in ne na to, česa ne moremo. Nekaterih dejavnosti, kot so reševanje zadev na sodiščih, obisk zdravnika ipd., ne moremo opravljati, lahko pa še marsikaj drugega. Prav tako v tem času ni obiskov domačih. Veseli pa smo, da smo odmaknjeni, v naravi, ki nas obdaja in lahko vseeno gremo na sprehod, kjer se nadihamo svežega zraka in razgibamo.

Spodbujamo se tudi k čim bolj pozitivnemu razmišljanju, k dvigovanju razpoloženja, tako osebnega kot skupnostnega. Precej okrnjeno pa je vsekakor delovanje v sprejemnem centru skupnosti Žarek. Tukaj ni več srečevanja skupin ali individualnih razgovorov na treh lokacijah (Jesenice, Bled, Radovljica). Se pa »srečujemo« na drugačne načine, preko telefonskih stikov, FB-pogovorov.

Na tem mestu vas prisrčno vabim, da se nam oglasite preko e-pošte: skupnost.zarek@drustvo-zarek.si, FB-strani ter na FB-profilu KOMUNA ŽAREK, na voljo pa smo vam tudi na telefonskih številkah: 040 790 345 in 030 348 153. Z vami bomo zaposleni Mitja, Alenka in Ivanka. Dosegljivi smo vsak delovni dan od 7. do 15. ure, po dogovoru tudi pozneje. Se slišimo in beremo.

» Ivanka Berčan, strokovna vodja programa in predsednica društva

Poslovalnica Gorenjske banke na Bledu je odprla svoja vrata

Poslovalnica Gorenjske banke na Bledu je bila zaradi epidemije dalj časa zaprta. Kot so sporočili iz banke, se že ves čas trajanja nastale situacije s covid-19 trudijo, da bi vsem komitentom omogočili čim lažje in hitrejše bančno poslovanje. »Zdravje naših komitentov in zaposlenih je na prvem mestu, zato smo sprejeli ukrepe skrajševanja delovnega časa naših poslovalnic. Zaradi varnosti vseh, tako naših strank

kot zaposlenih, smo se odločili, da bodo odprte le poslovalnice, kjer imamo na okencih steklene zaščite. Ukrepe bomo v prihodnjih tednih postopno omilili, tako so v torek, 28. 4. 2020, ponovno odprli poslovalnico Bled, kjer so na bančna okenca namestili zaščitna stekla. Podaljšujemo tudi delovni čas v odprti poslovalnici, zato se nadejamo, da se občanom ob naslednjem obisku ne bo potrebno soočati s predolgimi

vrstami,« so sporočili. Obenem svoje komitente vzpodbujajo, da v čim večji meri uporabljajo sodobne bančne poti, saj je večina storitev prek elektronskih poti na voljo ves čas. Prav tako svetujejo, da stranke opravijo dvig gotovine na izbranih bankomatih Gorenjske banke. Obe storitvi sta za komitente banke brezplačni. Za vse morebitne nevšečnosti v času epidemije se komitentom opravičujejo.

Branje v času izrednih razmer

Že od petka, 13. marca, so zaprte vse enote Knjižnice Antona Tomaža Linhart, tudi Knjižnica Gorje. V knjižnici smo uporabnikom takoj ponudili dostop do elektronskih knjig. Za vse, ki še niso naši člani, a bi vseeno radi

brali elektronske knjige v slovenskem jeziku, smo omogočili tudi brezplačni spletni vpis. Elektronske knjige so za člane dostopne na portalu Biblos, trenutno jih je na voljo že več kot 1400. Poleg branja elektronskih knjig se je

pokazala tudi potreba po izposoji fizičnih knjig, zato smo najprej začeli z izposojami gradiva po pošti. Uporabniki lahko knjige naročijo v radovljiški knjižnici, vsak dan med 8. in 14. uro, na telefonski številki 04 537 39 00. Pred-

vidoma naslednji delovni dan jih dobijo na dom z brezkontaktno dostavo Pošte Slovenija. Od četrтка, 23. 4., dalje pa je na voljo tudi brezkontaktna izposoja gradiva v štirih enotah radovljiške knjižnice: Radovljica, Bled, Bohinjska Bistrica in Gorje. Ker pa vrata knjižnic zaenkrat ostajajo še vedno zaprta, gradivo izposojamo le po predhodnem telefonskem naročilu. Naročila sprejemamo na telefon Knjižnice Gorje 04

572 57 96, v torek, sredo in petek od 8. do 14. ure, prevzem pa poteka od 10. do 11. ure in od 14. do 15. ure, pred vhomom v Knjižnico Gorje. Uporabniki morajo ob prevzemu pokazati člansko izkaznico, uporabljati zaščitno masko in upoštevati varnostno razdaljo do drugih uporabnikov in knjižničarjev. Gradivo bo mogoče vrniti v knjižnico, ko bo leta spet odprta. Poleg vseh izrednih storitev, ki jih izvajamo v teh nepred-

vidljivih časih, nas lahko spremljate tudi virtualno, na našem Facebook in Instagram profilu ter spletni strani (www.rad.sik.si). Povsod smo vedno dosegljivi in vas ažurno obveščamo o vseh novostih in dogajanju v knjižnici.

Ostanite zdravi in v družbi dobrega branja.

» Sara Klemenčič, Knjižnica Antona Tomaža Linhartar Radovljica

Korona ga krona

*Korona je res ena kislja limona,
ker se kar sama krona.
Zaradi nje dolgo spimo
in se hitreje zredimo.*

*Moj maček Neron
je zdaj prava budilka,
za nos me ugrizne, za lase me pocuka.
In to je moja jutranja moka.*

*Iz sobe stopim,
si obraz namočim,
ga posušim in se hitro uredim.*

*Grem dol, odprem hladilnik
in prižgem štedilnik,
da naredim si en jedilnik.*

*Potem Peter mi začne težiti,
da on sploh ni še sit.
Zato krožnik v sobo mu prinesem
in staro posodo dol odnesem.*

*Prelevila sem se
v hišno pomočnico,
ker sem včeraj spekla potico.*

*Od korone ni pravično,
da me ni spremenila v kraljično,
kajti mojega praznika ni.
In to me zelo jezi.*

» Sara Peterman, 14 let

Lokalni ponudniki, ki so se odzvali na poziv Občine Gorje, objavljen v marčevski izdaji Gorjanca:

Pr' Taufo – Thomas Černe Ponudba:

- Domače jajčne testenine iz pšenične in/ali pirine polnozrnatne moke
 - Bučno olje
- Kontakt: 031 678 722;
www.pr-taufo.si
Prevzem: po dogovoru

Katarina Zupan Ponudba:

- Domači sir
- Kontakt: 041 294 834
Prevzem: na kmetiji v Radovni

Boštjan Kunšič - Prnikar Ponudba:

- Domači mladi siri različnih okusov
- Kontakt: 040 811 681
Prevzem: trgovina Kmetijske zadruge Bled

Urška Boljtar Ponudba:

- Nabiralništvo – sveže sezonske divje rastline
- Kontakt: 068 631 927
Prevzem: po dogovoru

Milena Dežman Ponudba:

- Bombažne pralne zaščitne maske za obraz
- Kontakt: 031 417 576
Prevzem: po dogovoru

Na podlagi 8. in 9. člena Odloka o priznanjih Občine Gorje (Ur. list RS, št. 42/2008) komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja objavlja

RAZPIS ZA ZBIRANJE PREDLOGOV ZA PODELITEV PRIZNANJ OBČINE GORJE ZA LETO 2020

Občina Gorje podeljuje naslednja priznanja:

I. NAZIV – ČASTNI OBČAN OBČINE GORJE se podeljuje:

za častnega občana občine je lahko imenovana oseba, katere delo in aktivnosti predstavljajo pomembne zasluge na katerem koli področju človekove ustvarjalnosti oziroma oseba, ki je po-

sebej zaslužna za pomembne dosežke pri razvoju oziroma promociji občine. Lahko je predlagana tudi oseba, ki nima stalnega prebivališča v občini.

Naziv častni občan se podeli samo enkrat in enkrat v mandatu občinskega sveta.

II. ZLATI ZVON OBČINE GORJE

III. PLAKETA OBČINE GORJE

IV. PRIZNANJA OBČINE GORJE se podeljujejo:

Zlati zvon, plaketa in priznanje občine se podeljujejo za uspehe in dosežke, s katerimi se povečuje ugled občine na gospodarskem, kulturnem in športnem področju ter na drugih področjih. Prvo je višje, drugo nižje in zadnje najnižje priznanje. V tekočem letu se podeli največ eno priznanje zlati zvon in največ tri priznanja plakete in največ pet priznanj občine. Našeta priznanja se podeljujejo tudi za izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izjemnih dogodkih. Pobudniki oziroma predlagatelji za podelitev priznanj Občine Gorje so lahko fizične in pravne osebe. Predlagatelj za podelitev priznanj sebe ne more predlagati za priznanje.

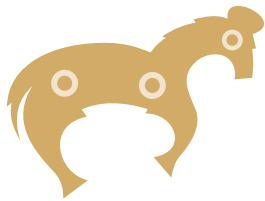
Predlog za podelitev priznanj mora biti obrazložen v pisni obliki in na predpisanem obrazcu, ki je priloga razpisa. Vse predloge posredujete v zaprtih kuvertah na naslov: OBČINA GORJE, Zgornje Gorje 6B, 4247 Zgornje Gorje, s pripisom »Komisija za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja – OBČINSKA PRIZNANJA 2020, ne odpiraj ali po e-pošti: obcina.gorje@gorje.si – pripis v zadevi: Razpis za zbiranje predlogov za podelitev priznanj Občine Gorje za leto 2020.«

Komisija bo obravnavala vse prejete predloge, ki jih bo prejela do ponedeljka, 11. maja 2020, do 12.00. Priznanja bodo podeljena ob občinskem prazniku Občine Gorje. Predpisani obrazci so na voljo na spletni strani Občine Gorje: <https://www.gorje.si/objava/257559>.

Številka: 9000-3/2019-78

Datum: 20. 4. 2020

» Janez Kolenc, l.r., predsednik komisije

MUZEJSKO
DRUŠTVO
BLED

RAZGLEDI

OBČASNIK 2020 02

DOMOZNANSKI, ZGODOVINSKI, DRUŽBOSLOVNI, KULTURNI IN UMETNIŠKI PRISPEVKI TER NOVICE

KAKO ŽIVETI S PANDEMIJO IN PREŽIVETI?

Srečo Vernig

V zapisih starogrškega pisca Tukida, preberemo, da se je leto po začetku Peloponeških vojn v Atenah leta 430 pr.n.št. pojavila **atenska kuga**. Zahtevala je 30 tisoč življenj in nagnila vojaško srečo v korist Šparte.

Skoraj 600 let kasneje je antični zdravnik Galen opisal **antoninsko kugo** (tudi galenska kuga), ki se je razmahnila v Rimskem cesarstvu 165-180 n.št. in pomorila 5 mio ljudi, tudi dva cesarja iz dinastije Antoninov Marka Aurelija in Lucija Vera.

Prokopij iz Cezareje, je govoril o kugi, ki se je razširila po bizantinskem cesarstvu za časa vladanja Justinjana I. okoli leta 541-542 n. št. (od tod **Justinjanova kuga**). Med žitom iz Egipta so jo prinesle okužene podgane z bolhami. V naslednjih stoletjih je vzela med 50 do 100 mio življenj.

Leta 1347 je **bubonska kuga** imenovana **črna smrt** zajela celo ten svet. Umrlo je najmanj 50 mio ljudi, v Evropi 30% do 60% populacije. Kuga se je pojavljala tudi v naslednjih stoletjih (London 1665 – 75 tisoč umrlih, Kitajska 1855 – 15 mio žrtev). Alexandre Yersin je leta 1894 odkril bacil, ki povzroča kugo. Kasneje razvito cepivo ima žal le majhen uspeh. Kuga še ni premagana.

Pandemija **črnih koz** naj bi v 18. stoletju pomorila 400 tisoč Evropejcev. Večji val je sledil v 20. stoletju, umre 300 – 500 mio ljudi. Angleški zdravnik Edvard Jenner je leta 1796 odkril in uvedel cepljenje proti črnim kozam s kužnino koz pri kravah. S pomočjo cepljenja se je epidemija do danes v celoti zaustavila.

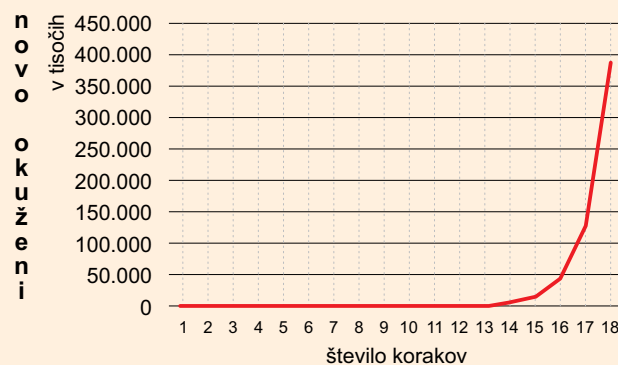
Kolera je najbolj smrtonosna bolezen 19. stoletja. Pomorila je več 10 mio ljudi, samo v Indiji 8 mio. V Evropi se je prvič pojavila leta 1831. Bakteriolog Robert Koch je leta 1883 prvi identificiral bakterijo, ki je povzročiteljica kolere. Prenaša se z okuženo vodo in hrano.

Španska gripa, virusna bolezen, naj bi v treh valovih v letih 1918 in 1919 pomorila preko 50 mio ljudi, več kot prva svetovna vojna, ki je zahtevala 16 mio žrtev. Španska gripa se je razširila v Evropo iz vojaškega oporišča Fort Riley v Kansasu, v Francijo in Španijo, kjer je za gripo zbolel tudi španski kralj Alfonz XIII (od tod španska gripa).

Pa danes, 100 let pozneje?

Koronavirus ustavlja svet. Kužnost je zelo visoka: 1 oseba okuži 3 ljudi. Trije ljudje prenesejo okužbo na 9 ljudi, ti na 27. Nalezljivost se širi eksponentno z osnovo 3, torej 3^x , kjer je x število korakov. Če ničesar ne storimo, hipotetično potrebujemo samo 18 korakov, da se okuži polovica prebivalcev Evrope, to pomeni več kot 387 mio ljudi. Brez ukrepov bi bilo od desetega prenosa dalje v Sloveniji okuženih 59 tisoč ljudi, ki bi potencialno ogrozili še 177 tisoč ljudi. Epidemija bi postala neobvladljiva. Hitrost prenosa okužbe je odvisna od časa trajanja okužbe pri okuženemu posamezniku in številom njegovih neposrednih stikov z ljudmi v času njegove okuženosti.

Širjenje pandemije koronavirusa

Kako torej preživeti novo pandemijo, o kateri vemo zelo malo, raziskav še ni? Do odkritja cepiva je **karantena** najbolj učinkovit ukrep proti širjenju koronavirusa. **Za svojo varnost in varnost drugih v čim večjem obsegu zmanjšajmo vse socialne stike, ohranimo socialno distanco in ostanimo zdravi. Pa umivajmo si roke.**

Viri:

Zvonka Zupanič Slavec: Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem

Intervju: Dr. Jože Možina - <https://4d.rtvslo.si/arhiv/intervju-tv/174681930>

Aleš Žužek: Španska gosa, ki je okužila pol milijarde ljudi

Katarina Keber: Ljubljana v času kolere

IZ KNJIGE O LEPEM VEDENJU, 1910

Kakor mora biti človek vselej in povsod kreposten, tako mora biti tudi vselej in povsod vljuden. Zato moramo biti vljudni tudi nasproti tistim, ki so z nami nevljudni in sirovi. Pri prerekanjih

ali kadar koga posvarimo ali kaznujemo, ne smemo nikoli postati nevljudni. Resno in obenem vljudno posvarilo seže globlje in ima več uspeha kakor sirovo.«

GRB NA BLEJSKEM GRADU 2. del

Jože Rozman

Drugi najstarejši grb briksenskih škofov na gradu je vzidan nad vhodom v palacij na zgornjem dvorišču, kjer je danes muzej.

Kot večina grbov tega časa, ga sestavlja glavni del, to je ščit in bujno baročno okrasje. Ščit je obdan s škofovskimi in knežjimi insignijami: nad grbovnimi polji sta knežja krona in škofovska kapa (mitra), zgoraj na levi izza ščita moli zataktnjena škofovska palica (pastoral), na desni pa meč. Krona in meč predstavljata posvetno, to je knežjo oblast, škofovska kapa in palica pa cerkveno, to je škofovsko oblast. Vsi štirje elementi skupaj pa pomenijo v isti osebi združeni obe oblasti briksenskega knezoškofa. Sam ščit grba je razdeljen na šest grbovnih polj. Zgornji polji predstavljata njegovo teritorialno kompetenco. Na levi je simbol briksenske škofije: jagnje božje, ki ima med sprednjo levo nogo zataktnjen drog velikonočne zastave z rdečim križem na belem polju. Na drugem, desnem belem polju pa je rdeči tirolski orel z razprtimi krili in kremplji, ki ima čez prsi povprek položeno (zlato) škofovsko palico in predstavlja briksensko kneževino. Preostala štiri grbovna polja predstavljajo knezoškofovo družinsko poreklo. Grb grofov Khuen von Belasi: na tretjem in šestem polju je upodobljen (rdeče-beli) stoječi lev, na četrtem in petem pa na rdečem polju srebrn stolp z odprtimi vrati (po družini Niederthor iz Terлана). Grb v celoti tako izpričuje

Johann VII. Franz von Khuen, freska v Briksnu

pristojnosti, ozemlje in poreklo posameznega knezoškofa. Po primerjalni analizi zbranih podatkov grb pripada briksenskemu knezoškofu Johannu VIII. Franzu von Khuen, grofu Liechtenberga, Aura in Belasyja. Rodil se je 12. avgusta 1649 Hallu pri Innsbrucku na Tirolskem. Med leti 1666–1675 se je šolal v Rimu na Collegium Germanicum, kjer je bil leta 1672 tudi posvečen v duhovnika. Kanonik je bil kar v treh mestih: Briksen, Passau in Freising. Za briksenskega knezoškofa so ga izvolili 15. novembra 1685. Rim ga je potrdil šele 12. maja 1687 in 29. julija 1687 je bil končno posvečen v škofa. V zgodovino se je vpisal kot ustanovitelj samostanov, saj so bili med njegovim mandatom zgrajeni benediktinski ženski samostan v Säbnu nad mestom Klausen, uršulinski samostan v Innsbrucku, kapucinski samostan v Innichenu, servitski samostan v Voldersu in nazadnje kapucinski samostan prav tako v Klausnu leta 1699. Umril je 3. aprila 1702 in je pokopan v stolni cerkvi v Briksnu. Škof je bil znan po svoji dobroti in po tem, da je rad obiskoval briksenske posesti. Skoraj zagotovo je obiskal tudi Bled in blejski grad, potem ko ga je leta 1690 prizadel močan potres in je bil potreben temeljite obnove.

Johann VII. Franz von Khuen, kamniti grb, Blejski grad

75 LET OD STRMOGLAVLJENJA LIBERATORJA V STENI RJAVINE

Marjan Zupan

»Ali bodo Triglav stolkli!?,« so se tistega dne ob silovitih eksplozijah pod Rjavino v smeri Triglava, spraševali nekateri prebivalci Zgornje Radovne. Marca 1945 so zavezniška letala bombardirala mesta v Nemčiji in Avstriji. Prej ko ne je zavoljo slabega vremena v ostenje Rjavine treščil štirinajst ton težak štirimotorni ameriški težki bombnik B - 24, imenovan Liberator. Nesreče naj, po nasprotujočih si virih, nebi preživel nihče od članov posadke. Nekaj lovcev iz Radovne se je

čez čas odpravilo pod Rjavino k razbitinam letala. Tamkaj so v začasni skupni grob položili najdena trupla posadke. Po vojni so posmrtno ostanke nesrečnih letalcev prepeljali v ZDA. Leta po dogodku so nekateri okoličanov, ki so vedeli za kraj razbitin, hodili tja gor po aluminij. Z njim se je dalo zaslužiti, kakor napraviti katerega uporabnih izdelkov, zlasti naravnih koharjev. Potres leta 1998 in snežna zima 1999 sta s plazom v vznožje melišča nanesele devet Ameriških petkilogramskih minometnih min. Nevarni tovor so člani regijskega centra za zaščito pred nevarnimi ubojnimi sredstvi in pripadnika gorske enote policije, odnesli v dolino na strokovno uničenje. Nekaj zanesenjakov, ljubiteljev letalstva se je v sedemdesetih letih dvajsetega stoletja vsako leto podajalo tja gor. Ustanovili so celo klub Liberator. Tamkaj so iz preostalih ostankov močnega letala, znošenih na skupno mesto, zavezniškimi letalcem postavili skromen spomenik. Prve povojne posnetke razbitin letala je napravil Krišpin Ogris iz Vintgarja. O nesrečnem dogodku sta pisala tudi Edi Šelhaus in Mirko Kunšič. K sreči ležijo razbitine nekoliko iz poti množičnega planinstva, ter tako v varstvu skalovja in gorskega miru, pod mogočnim ostenjem Rjavine, kljubujejo času novega tisočletja.

Bombnik B - 24, Liberator

Ostanki razbitin Liberatorja pod Rjavino, leta 2011 (foto: Marjan Zupan)

BRANKO SLANOVIC (1923-2012)

Damjan Mulej

Bil je skromen, tih, majhen po rasti, a velik po srcu. Njegova ljubezen do Bleda in zgodovine je bila neizmerna. Povsem ga je prevzel po krivem od vseh pozabljeni šolnik, filolog in narodni buditelj Blaž Kumerdej. To krivico je kot ponosen Slovenec in Blejec želel popraviti.

Rodil se je v Zagoricih. Po poklicu je bil farmacevtski tehnik. Kar 20 let je preživel na Jesenicah, kjer je delal v lekarni. Ves ta čas se je ukvarjal z zgodovino farmacije, ki ga je začela zanimati že v farmacevtski šoli.

Po upokojitvi se je vrnil v rodne Zagorice. Imel je več časa, zato se je lahko posvetil raziskovanju lokalne zgodovine. Knjiga Franca Gornika Bled v fevdalni dobi ga je spodbudila, da se je začel zanimati za stare blejske hiše in njene stanovalce. To ga je pripeljalo do Blaža Kumerdeja, čigar rojstna hiša je v njegovi sosesčini. Začelo se je približno 10-letno raziskovanje.

Prvi obsežnejši prispevek je o njem objavil leta 1988 v Kroniki, časopisu za slovensko krajevno zgodovino. Večkrat je nanj opozoril tudi v Gorenjskem glasu. Vse skupaj je zbral v knjigi, ki je izšla leta 1997. Bil je eden od pobudnikov, da se je oktobra 1994 po Blažu Kumerdeju poimenovala blejska knjižnica. Prizadeval si je, da bi oživili Zagorice in uredili Kumerdejevo rojstno hišo. Ta je bila leta 2003 razglašena za kulturni spomenik lokalnega pomena, leto prej pa je bila nanjo vzdana spominska plošča. Velikega blejskega rojaka mu je uspelo iztrgati iz pozabe.

Branko Slanovic v Blejski knjižnici, 2010

Bil je med pobudniki za leta 1996 ustanovljeno Zgodovinsko društvo Bled 1004. Za to priložnost je pripravil razstavo Bled v utrinku tisočletja. Sodeloval je pri zgodovinsko-dokumentarnem filmu Bled skozi čas (2006) in pri krožku Berem-beresh-beremo. Zagovarjal je predlog, da 10. april postane občinski praznik. Leta 1999 je bil član Komisije za izbiro simbolov občine Bled.

Ob tisočletnici Bleda je v Blejskem zborniku objavil članek o graščini Boben. Po izdaji monografije o Kumerdeju se je posvetil raziskovanju preteklih blejskih učiteljev in duhovnikov.

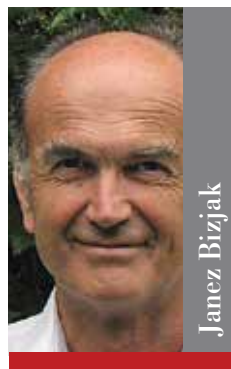
Bil je tudi pesnik. Mlajše je spodbujal k pisanju ter jim s spremnimi besedami pomagal pri izdaji poezije. Sam je izdal dve zbirki, prvo leta 1953 z naslovom Goram in leta 1988 Pesmi o gorah in Srebrnokrilcu. Sem in tja so bile njegove pesmi objavljene v jeseniških publikacijah in časopisih ter v Planinskem vestniku.

Leta 2003 ga je Občina Bled odlikovala s častnim znakom.

Literatura:

Razingar, Irena: Branko Slanovic (1923-2012). *Blejske novice*, 2012, št. 8, str. 4.
K., Igor: Bil je eden stebrov Zoisovega krožka. *Gorenjski glas*, 51, 1998, št. 7, str. 14.
Volčjak, M.: Pesmi o gorah, ljubezni, vojni. *Gorenjski glas*, 38, 1985, št. 34, str. 11.

RUDARSKI ROV POD VRHOM HOMA

Janez Bizjak

Vhod vanj (slika 1) je skrit in delno zasut z listjem v strmem pobočju nad Vintgarjem na SV strani Homa in predstavlja dragoceeno ostalino doslej neznane in še ne raziskane rudarske tradicije v nižinskem oskrbovalnem zaledju blejskega železarstva.

Kdaj se je začelo rudarjenje na območju Homa in kako dolgo je trajalo, ne vemo. Železovo rudo lahko še danes najdemo na razgaljenih površinah gozdnih vlak in kolovozov. Naprimer na spodnjem delu številnim obiskovalcem vrha Homa zelo

priljubljne strme gozdne vlake, ki se začne na ravnem podhomskega pašniku Vršče nad Vintgarjem.

Rudo so najprej preprosto nabirali na površini, pravo rudarjenje pa se je začelo, ko so debelejšim plastem rude s kopanjem rogov in globokih navpičnih jaskov sledili v notranjost gora. Danes si ne znamo več predstavljati takratnega težaškega dela, ko so morali rudarji le s preprostimi železnimi dleti izdolbsti svoje prehode v notranjost gora ter tam iskati in luščiti rudo. Rov pod Homom uvrščamo v skupino razmeroma položnih rogov, iztrganih iz žive skale. Podobni rovi so značilni tudi za visokogorsko rudarjenje nad Trento iz 16. stol. Tamkajšnji najvišji rudnik leži pod Veliko Dnino na višini 2048 m.

Prava velikost rova pod vrhom Homa je vidna s pogledom od znotraj navzven (slika 2). Kako globoko v nedrje gore so ga izdolbli v obliki gotsko ošiljenega stropnega loka, ne vemo, ker je prehod onemogočen s poznejšim skalnim posutjem, obarvanem z značilno rjavo barvo železove rude (slika 3). Da gre za tipičen rudarski rov, dokazuje dvojje: tik pod vhomom je manj-

ša terasa, po pobočju pod njo pa za stare rudnike značilno nasutje jalovine in odpadne rude, na notranjih skalnih stenah pa so dobro vidne sledi rudarskega dleta, na nekaterih mestih pa leže še ostanki nepobrane plasti železove rude.

Foto: Goran Schmidt

KAJ JE BOLJŠE IMETI ZA DELO, VOLE ALI KONJE?

Drago Bregant

Na posestvu, kjer je polja več od 2, 3 oralov, je živina potrebna. Na sebenstvih do 2 oralov polja se da z rokami vse delo opraviti. Živina za delo pa so voli (tudi krave) ali pa konji. Kaj je boljše imeti za delo, vole ali konje?

Konj je hitrejši memo vola, opravi tedaj prej svoje delo, pa njegova oprava je dražja, kovač zasluži pri njem skozi leto tudi nekaj in ko je konj čez 12 let star, je potem od leta do leta manj vreden; ko je pa prav star, ne velja nič. Pa še druge nesreče ga lahko zadenejo: oslepi, dobi naduho ali sigo, ali si noge zlomi, ali kaj tacega, in vsa njegova cena, dasi včasih

veča od dveh volov, je zgubljena. Vol je navadno bolj počasi, se prej upeha, vročina ga prej zmaga memo konja. Pa če ga kaka nesreča zadane, še zmiraj nekaj velja, in če je star se da upitati in mesarju drago predati.

Za navadne kmetovalce, kateri blaga po cestah ne vozarijo, je vol boljši od konja, kdor pa se rad po cestah v mesta ali v daljne kraje ali na sprehod vozari, takemu konj bolj služi, da si mu pride dražji. Hribovci, kateri svoja posestva z voli obdelujejo in konj nimajo, so večidel premožnejši od dolincev, ki konje imajo, če je tudi ravno vse drugo enako. Mlado živino je treba dela učiti bodi konj ali vol, in ne le konji, ampak tudi voli se dajo navaditi hitre hoje in so taki za obdelovanja polja in sploh na kmetiji popolnoma dobri. Umnega učenika potrebujejo in jih potlej udariti ni potrebno, ampak glasna voznikova beseda zda in je zadosti (Novice, sredo, 24. XI. 1869)

*V ježesu križ in star zapis,
da domačije last si ti in polje,
ti kot iz hišnega portala snuje,
da v zidu je dolžnosti niz
za greh očetni, znoj in sanje.
Da čas samo je rodovni odtis,
ki sina sinu v večnosti blagruje.*

*Kot žlajdre zven je ven iz kota
pripet na vrata z okastim pogledom
v kvedrasti korak, ki v hlev se maje.
Budi s storkljanjem tretji krik kokota.*

*Potem mu boža gubasto zaglavje,
medtem ko roka z uzdo ga omota.
V sledi pelje ven ga po naglavje.*

*Iz preležane stelje v polni vdih
je čohasto zagozden v preddverje.
Čez pleča krepke kletve vzdih.
V troštanjem odmevu sebi šepetaje.
Molitev je v lojnato polstenje.
A on puhtič rogač v dimeljski zapik.
V zlizan tlak, med parklje in jermenje.*

*Prek čela v niz osmic na roževino
počez mu v davnem gibu snuje
in zroč v vozlati konec na sredino
v zategu izpod grče prstov vzdihuje,
da breme vsakemu tovari pot iz nuje.
V polstenih kronah gnana sta na dnino.
V žegnu žaltave masti odhajata v oje.*

KDO JIH POZNA?

Slovenska popevka Bled 1970. Prosimo bralce, da sporočijo imena oseb na fotografiji na naslov: muzejskodrustvobled@gmail.com

PREPOZNANI

Druga vrsta z leve, tretji **Miha Mulej**. Ravno prišel iz vojske v tem času. Sicer aktiven tudi pri Gorjanski godbi, igral je na boben. (sporočila Ana Medja).

Druga vrsta z leve, deveta: **Ivanka Komar**, kasneje poročena k Vrbcu v Krnico, deseta: **Neža Komar**, poročena Sodja v Žirovnico (sporočila družina Komar).

Tretja vrsta z leve, prvi: **Joža Komar** letnik 1910, osma: **Meta Komar**, kasneje poročena k Lipnekarju v Radovno (sporočila družina Komar).

Peta zadnja vrsta, šesta: **Marija Komar**, kasneje nuna, pokopana na Mirenskem gradu (sporočila družina Komar).

Gorjanski Orli pred Gorjanskim domom še brez fasade leta 1927 (arhiv Leopold Kolman).

OBČASNIK RAZGLEDI, 1/2020 - Izdajatelj Muzejsko društvo Bled, Bodešče 12, 4260 Bled, www.mdbled.si, e-pošta: muzejskodrustvobled@gmail.com. Odgovorni urednik: Srečo Vernig, uredniški odbor: Drago Bregant, Damjan Mulej, Niko Mučič, Srečo Vernig, Marjan Zupan, Janez Bizjak. Občasnik izhaja štirikrat letno, brezplačno ga prejemo vsi naslovniki v občinah: Bled, v nakladi 3400 izvodov in Gorje, v nakladi 1200 izvodov. Oblikovanje: CUT Bled, tisk: Antus. Občasnik RAZGLEDI Muzejskega društva Bled je vpisan v razvid medijev Ministrstva za kulturo RS pod zaporedno št. 2332. Muzejsko društvo Bled ima status nevladne organizacije na področju kulture.

V aprilu dve prostovoljni akciji urejanja javnih površin

Prostovoljci in prostovoljke Društva upokojencev Gorje so se ob upoštevanju varnostnih navodil in priporočil tudi letos zbrali na pokopališču pri cerkvi v Zgornjih Gorjah in uredili grobove. Vsako leto pred praznikom svetega Jurija uredijo partizansko pokopališče in gredico v križišču, da Gorje urejene pozdravijo obiskovalce Jurjevega sejma. Letos žal teh obiskovalcev ne bo, je pa prav, da imamo Gorje urejene, za kar poskrbijo naši prostovoljci in delavci podjetja Infrastruktura Bled.

V Spodnjih Gorjah se je na pobudo občank iz stanovanjskih blokov uredilo otroško igrišče. Pobudnice niso dale samo ideje, temveč tudi svoj čas in delo pridnih rok. Temeljito so uredili površino igrišča in obnovili lesene dele igral. Pozdravljamo tovrstne akcije in veseli nas, da so med nami še takšni, ki prostovoljno in brez zahtevanega plačila postorijo nekaj za javno dobro in v veselje sovaščanom.

Iskrena hvala vsem sodelujočim v izvedenih aprilskih akcijah. Vsi radi bivamo v urejenem okolju, kjer se bolje počutimo. In k temu ste v letošnji pomladi pripomogli tudi vi.

» Martina Hribar Brus

Obvestilo

Zaradi izrednih razmer, ki vladajo v naši deželi, Združenje borcev za vrednote NOB Radovljica obvešča javnost, da spominska svečanost 4. maja 2020 na grajskem vrtu v Begunjah odpade. 4. maj, srečni dan za zapornike, ki so na ta dan pred mnogimi leti ponovno svobodno zadihali na tleh svoje domovine in seveda tudi praznik KS Begunje, bomo tokrat obeležili s polaganjem venca s predstavniki združenja. Hvala vsem, ki se tega datuma vsako leto spominjate s ponosom, s tem pa istočasno skrbite, da zgodovinska dejstva, pomembna za naš obstoj, ne zbledijo!

» Združenje borcev za vrednote NOB Radovljica

Povečalo se je smetenje!

Delo javnega podjetja Infrastruktura Bled v času epidemije poteka pod drugačnim režimom, vendar je komunalna dejavnost ena izmed panog, ki mora delovati v praktično vseh razmerah. Direktor mag. Janez Resman pravi, da so v času najbolj ostrih ukrepov delovale le nujno potrebne gospodarske službe, se pravi zbiranje odpadkov in oskrba z vodo. Kljub epidemiji so delavci Infrastrukture dnevno na terenu in tam vidijo marsikaj. Kaj počnemo domačini s svojo naravo in v svojem okolju?

Kot pravi mag. Resman, opažajo marsikaj. Ljudje se niso prilagodili novemu sistemu oziroma stanju, na eko otokih se pojavlja nepravilno odlaganje odpadkov, trebeži, vrtni odpad, zeleni odrez se znajdejo v napačnih kontejnerjih, prejšnji teden je sam pregledoval kontejnerje in v kontejnerju za embalažo našel trebež. Taka dejanja so nečastna in kažejo na odnos ljudi do tega izjemnega okolja, v katerem živimo, pa tudi odnos ljudi do dela zaposlenih na Infrastrukturi, ki so v teh zaostrenih časih vseeno poskrbeli za reden odvoz odpadkov. Ta trebež bi verjetno brez težav lahko počakal mesec dni, da bi ga lahko pravilno oddali na zbirnem centru. Zbirni center je zdaj odprt, režim dela pa je prilagojen situaciji. Naenkrat sta v centru lahko samo dva avtomobila,

posadka delavcev je povečana, delavci pa občana usmerijo, v kateri zabojnik naj odda odpadke, sami zaposleni pa se ne vključujejo v razvrščanje, samo dajejo napotke in svetujejo.

Zabojnikov za zeleni odrez letos na eko otokih ne bo. Kot pravi mag. Janez Resman, so že v prejšnjih letih opažali nepravilno odlaganje, tam so se pojavljali vsi drugi odpadki, zato so se letos odločili, da občani zeleni odrez lahko oddajo v zbirnem centru, ki je odprt 12 ur na dan ali pa s kuponom naročijo odvoz od doma.

» Romana Purkart

Nevarne odpadke bodo zbirali maja

Akcijo zbiranja nevarnih odpadkov, ki je odpadla v aprilu, bo Infrastruktura Bled nadomestila v soboto, 9. 5. 2020, na istih mestih in v istih terminih, kot so bili predvideni aprila. Torej, sobota, 9. 5. 2020, na lokaciji: Zgornje Gorje – parkirišče pri pokopališču (nasproti HŠ Zgornje Gorje 3a), med 8. in 9. uro.

» Infrastruktura Bled

Tržnica na dvorišču KGZ Gozd Bled

Kot so sporočili iz KGZ Gozd Bled, se situacija počasi umirja, zato so se odločili, da nadaljujejo z aktivnostmi za vzpostavitev tržnice na dvorišču zadrage. Prvič bodo obiskovalcem ponudili možnost, da svoje košarice napolnijo z izdelki in pridelki podeželja v soboto, 9. maja 2020, in potem vsako drugo soboto v mesecu od 8. do 12. ure.

Vljudno vabijo vse ponudnike (društva, posamezniki, nosilci dopolnilne dejavnosti, podjetniki, ...), ki si želijo na tržnici na dvorišču zadrage ponuditi svoje pridelke in izdelke, da to sporočijo in izpolnjeno prijavnico posredujejo po pošti ali na mail ursa.visak@gozd-bled.si. Vse, ki so se odzvali že na povabilo, poslano pred epidemijo, vodijo v evidenci prijavljenih. Podrobne informacije v zvezi s prvim obiskom tržnice bodo posredovali naknadno.

Vse več samooskrbe in sajenja medonosnih rastlin

Vse bolj smo se začeli zavedati, kako je za nas pomembna samooskrba. Verjetno se sprašujemo, ali bomo v prihodnosti še posegali po pridelkih iz sosednjih držav. Vsakdo, ki ima možnosti in voljo, si bo zagotovo vsaj osnovno zelenjavo in sadje pridelal sam. Kjer je volja, je tudi pot. Tako si lahko že v manjših posodah in koritih na balkonu kaj pridelamo.

A mi imamo srečo. Živimo na podeželju, zemlje za obdelavo imamo dovolj. Pravkar je pred nami mesec, ko začnemo s sajenjem glavnih posevkov. Gre za kulture, ki na površini uspevajo najdlje časa. Večina so to toplotno zahtevne rastline. Za izbor ustreznih vrtnin in poljščin se je v družini najpomembneje odločati na podlagi uporabnosti pridelkov ali možnosti trženja pridelkov te rastline. Izbor rastline je povezan tudi z vrsto tal. Vedno je dobro poznati zahteve posamezne rastline po vodi in naših možnostih namakanja gojitvene površine.

Potem so tu še bolezni in škodljivci. Preventivno z ustreznimi sredstvi poskrbimo za odpornost rastlin, pri tem uporabljamo naravne pripravke. Tako bo potrebno manj škropljenja. Sejeemo in sadimo na dneve, primerne za razvoj posameznega rastlinskega dela. Na koncu ima pri izboru rastlin vlogo še sorta. Nekatere sorte so bolj odporne, nekatere manj. Pri nakupu sadik se

s strokovnjaki pogovorimo o primernosti sorte za vaš vrt. Iščemo rastline z visoko odpornostjo na sušo, veter, nizke temperature, zastajanje vode v tleh, bolezni in škodljivce.

Ob tem je pomembna tudi skrb za naše pridne, marljive čebele. Pomagajmo jim z zasaditvijo medonosnih rastlin. Zadnja leta na pobudo Čebelarke Slovenije v ta namen sadimo v okolice šol in vrtcev tudi sončnice. Tako lepe, uporabne in za vzgojo nezahtevne rastline. Ne samo za dekoracijo, temveč tudi za olja in hrano. Sončnice so rastline, ki so jih že v zgodovini upodabljali naši slikarji. Njihov cvet se vedno obrača k soncu. Spadajo v družino košaric, nebinovk, cvet je torej v obliki koška. Sadimo nizke in visoke sorte. Sončnice so rastline, ki so sposobne iz tal vezati arzen.

V skupino medonosnih rastlin sodi veliko zelišč. Za čebele so pomembni cvetovi sivke, origana, drobnjaka, timijana, kraškega štrajaja, melise, boreča, mačje mete, baldrijana, bazilike, ameriškega slamnika, plahtice, žajblja ... Med grmi so tu vrbe, leske – rdečelistne in zvite, pušpan, dren, bršljan, češmin, jesenska resa. Žal so med njimi tudi nekatere tujerodne vrste, med katerimi sta najbolj znani rastlini metuljnik in rudbekija. Za pašo čebel so zanimive tudi okrasne zelnate enoletnice, dvoletnice in trajnice, kot so

astre, cinije, spominčice, hermelike, astilbe, bergenije, telohi, vijolice. Na terasah in balkonih v ta namen sadimo tudi gavro. V sadovnjakih so za čebele pomembne jabolane in hruške, med jagodičevjem maline, robide in bakrene šmarne hrušice. Vsekakor gre pri izboru medonosnih rastlin za dekorativne in uporabne rastline.

V maju bomo na njive sadili vse vrste plodovk, kamor sodijo bučnice in razhudnikovke, nekatere stročnice – leča, čičerika, fižol, dolga vigna, sladki krompir ... Tla naj vsebujejo dovolj hranil, uporabite dobro uležan, preperel hlevski gnoj ali kompost. Stročnice posadite v tla, negnojena z dušikom. Vendar s sajenjem ne hitite, počakajte na drugo polovico maja, ko bodo tla primerno ogreta in ko bodo napovedane višje temperature. Pri nakupu sadik bodite pozorni na korenine in pravilno razraslost sadike. Sadike naj bodo kompaktne, močne, dobro olistane, primerno zeleno obarvane. V okrasnih gredah, v skalnjakih in na pokopališčih je čas za menjavo dvoletnic z enoletnicami. V tem mesecu je tudi čas za zasaditev balkonskih korit. Vrtnarji so že pred novim letom poskrbeli za naročilo novosti pri balkonskem cvetju, tako da so na voljo tudi rastline letošnjih trendov. Še vedno vas spodbujamo k sajenju gorenjskih nageljnov. Ohranimo ta simbol kulturne dediščine.

» Nataša Kunstelj, BC Naklo

O Svetem Juriju

Sv. Jurij se je rodil v 3. stoletju (275/285) v Kapadokiji, danes Turčija, umrl pa leta 303/305 v mestu Lydda-Diospolis v Palestini.

Ne glede na to, da je večina podatkov o svetem Juriju zavutih v številne legende, pa je bil vseskozi, zlasti po zaslugi križarjev, eden najbolj češčenih

svetnikov v »starem« krščanskem svetu. Ena od teh legend pravi, da je rešil deklico iz zmajevih krempljev, zmaja pa ubil. Zanesljivo pa je, da je bil resnična zgodovinska osebnost, izpričan je tudi njegov grob v Lyddu. Poznan je predvsem kot simbol boja proti zlu in predstavlja nenehni človekov boj s

silami teme in greha, ki ga poseblja zmaj. Kdaj je dal sv. Jurij življenje za Kristusa? Najstarejše izročilo pravi, da se je to zgodilo pod perzijskim kraljem Dacijanom, vendar se v tem imenu verjetno skriva ime rimskega cesarja Dioklecijana. Zdaj na splošno prevladuje misel, da je prestal mučenje pod Di-

oklecijanom, najbrž leta 303 ali malo prej, ko je ta cesar 'iztrebil' krščanstvo v svoji armadi. Sveti Jurij je zavetnik številnih mest in držav, raznih viteških redov, skavtov, kmetov, rudarjev, sedlarjev, kovačev, sodarjev, artistov, konj in živine, popotnikov, bolničarjev, ujetnikov, vojakov, jezdecev. Sveti Jurij je priprošnjik proti vojnim nevarnostim, proti skušnjavam, za vreme, proti vročici, proti kugi, sifilisu, gobavosti, različnim kožnim boleznim. Je tudi eden izmed štirinajstih priprošnjikov v stiski. Upodabljajo ga kot viteza na konju ali brez njega, pogosto z zmajem, prebodenim s sulico ali mečem. Njegov atribut je poleg sulice tudi zastava z »Jurijevim križem«. Upodabljali so ga skoraj vsi pomembni umetniki. Na Slo-

venskem mu je posvečenih kar 75 cerkva, od teh 39 župnijskih, med njimi naša gorjanska. Po njem so imenovani tudi številni kraji (Šenčur, Šentjurij, Šenturška gora). Na jurjevo je po ljudskem koledarju začetek pomladi, ko je že vse zeleno. Na kmetih je bil to pomemben dan: hlapci so takrat menjali gospodarje, blagoslavljali so konje ...

V Gorjah vsako leto z bogatim programom, ki ga pripravi Športno društvo Gorje, ohranjamo tradicijo jurjevanja. Letos veliki gorjanski praznik žal odpade, vendar že zremo v naslednje leto, ko bomo ponovno praznovali.

» Martina Hribar Brus, foto Miro Zalokar (povzeto iz virov na spletu)

Prvomajska budnica Godbe Gorje je odpovedana

Leto je naokoli in 1. 5. 2020 ob 5.30 zjutraj bi gorjanska godba veselo zakorakala izpred gasilskega doma v Gorjah skozi Mevkuž čez Višelnico in v Spodnje Gorje, nato pa skozi graben na Poljšico in na koncu še do Krnice ter prebudila Gorjanke in Gorjance, kot je to tradicija že več desetletij. Ker pa razmere in zakoni ne dopuščajo javnega zbiranja ljudi zaradi izrednih

razmer, bo letos prvomajska budnica Godbe Gorje ODPOVEDANA. Gorjanski godbeniki in godbenice obveščamo vse naše gostitelje, ki ste nas na naši poti prijazno pričakali z dobrotami, da nas letos ne bo, kljub temu pa vam želimo vse dobro, kot vsako leto in se vam za gostoljubje iskreno zahvaljujemo ter se priporočamo za naslednje leto oziroma ob kakšni drugi priložno-

sti. Vsem Gorjankam in Gorjancem se zahvaljujemo za vso podporo ter vam želimo obilo zdravja, da pa tradicija ne bo propadla, predlagamo, da si na prvomajsko jutro predvajate CD Godbe Gorje in s tem podprete tradicijo. Živel 1. maj! Godba Gorje pa še vedno vabi med svoje vrste vse mlade in mlade po srcu, ki bi radi bili del 113-letne bogate tradicije Gorjanske godbe in igrate kakšen instrument, ki ste ga videli v godbi (boba, činele, bas, trobenta, klarinet, pozavno, bariton, rog, flavto, ...).

Vse nove člane bomo z veseljem sprejeli in jih priučili vseh potrebnih znanj. Vsi, ki bi se radi učili igranja na instrumente in postali glasbeniki in godbeniki, vabljeni na vpis v glasbeno šolo Amabile v Gorjah, glasbeno šolo Radovljica ter glasbeno šolo Godbe Gorje za vsa trobila, ki deluje v prostorih godbe v gasilskem domu v Zgornjih Gorjah. Vse informacije so vam na voljo na info@godbagorje.si ali 041 625 662.

» Jan Potočnik

Vpis učencev v Glasbeno šolo Radovljica

Leto je naokrog in v Glasbeni šoli Radovljica vas ponovno vabimo k vpisu. Najmlajše v glasbeno pripravnico (5 let), predšolsko glasbeno vzgojo (6 let) ter k baletu (6 let). Osnovnošolce pa k učenju instrumentov in petja.

Zbiranje PRIJAV ZA PREIZKUS GLASBENIH SPOSOBNOSTI bo potekalo preko povezave na naši spletni strani od 4. do 18. maja 2020, elektronsko in v tajništvu šole v času uradnih ur, vsak dan od 9.00 do 13.00

– v primeru, da bodo vladni ukrepi že odpravljene, sicer bodo prijave možne le v elektronski obliki.

SPREJEMNI PREIZKUSI bodo potekali skladno z uredbo o izvedbi sprejemnih preizkusov na šoli 22. in 23. maja 2020, po razporedu, objavljenem na naši spletni strani. VPIS UČENCEV, ki bodo uspešno opravili sprejemni preizkus glasbenih sposobnosti, bo potekal v tajništvu šole v prvi polovici junija. Sprejeti učenci bodo o sprejemu pisno obveščeni. Rezultati

sprejemnih preizkusov bodo objavljeni na oglasni deski šole in na spletni strani šole.

Vse zainteresirane pozivamo, da glede na trenutno situacijo v RS spremljajo obvestila na naši spletni strani. Skladno z zakonskimi določili so s strani MIZŠ možne spremembe šolskega koledarja.

Več informacij na spletni strani Glasbene šole Radovljica: www.gs-radovljica.si.

» Glasbena šola Radovljica

Škrat Gorjanko sam v vrtcu

Letošnji petek, 13. marca, je pa res upravičil svoj ne ravno dober sloves. Na ta dan je prišlo v vrtec že čisto malo otrok. Minili sta sobota in nedelja, ko sem navajen, da si malo odpočijem. Ampak v ponedeljek – ojoj, kar naenkrat sem ostal sam v vrtcu. Saj nisem mogel verjeti. Ne, ne, najbrž so se mi otroci le nagajivo skrili. Skočil sem v pritličje in pokukal v igralnico Mišk, nikjer nikogar. Ah, najbrž so pri sosedih v igralnici Slončkov. Čisto narahlo sem odprl vrata, da se najmlajši ne bi prestrašili, ampak nikjer ni bilo nikogar, tudi na terasi zunaj ne. No, lepa reč. Pa sem odskakljal v prvo nadstropje. V garderobi so bili le copatki, na tleh pa na glavo prekopicnjena pozabljena plišasta Miki miška. V igralnicah Čebelic in Muckov čista tišina. Še v mansardo sem skočil. Spomnil sem se, da se dostikrat v igralnici Medvedkov zberejo vsi otroci in skupaj prepevajo ali prisluhnejo kakšni novi pravljici. Tokrat ne. Nobenega glasu nisem slišal, nobenega petja, klepetanja, poskakovanja, nobenega ropotanja kock ali listanja knjig. Ups, mogoče so pa v šoli. Kolikor zmorem hitro sem preskakoval stopnice proti šoli in pokukal v igralnico Veveric. Nič, nikjer nikogar. Pa sem stekel še okrog stavbe in skočil na okensko policičko igralnice Pikapolonice. Tudi nikogar v igralnici, pa sem dvakrat pogledal, če prav vidim. In ne le to, tudi nobenega šolarja ni bilo nikjer! Resna

reč. Ne maram televizije, ampak takrat sem jo pa prižgal in izvedel, da morajo biti vsi vrtci in šole zaprti, dokler lomasti naokoli koronavirus. Pa tako sem se veselil, da si bom sredi marca ogledal igrico Mojca Pokrajculja, ki so jo vzgojiteljice že pridno vadile. Pa igrico gledališkega abonmaja ... In da bomo cel teden praznovali prihod pomladi. Komaj sem čakal, da bomo skupaj pograbili igrišče in se spet igrali v peskovniku, se skupaj gugali in plezali.

Čeprav sem najraje v naravi, sem zdaj moral priklopiti svoj računalnik. Le tako lahko vidim, kaj delajo otroci, ko si vzgojiteljice dopisujejo s starši. Tudi idejo za kakšno aktivnost ali igrico si izmenjajo. In zelo sem vesel, ko prideta v vrtec hišnik Boštjan ali Marko, ki pregledata, če je vse tako, kot mora biti. Tudi travo sta že pokosila.

Nestrpno čakam, da se spet srečam z otroki, da vidim, koliko so zrasli, koliko novih besed so se naučili, kaj vse že zmorejo. Komaj čakam, da me obišejo pri moji hišici. Rad bi se spet igral, se smejal, poskakoval, prepeval, plesal. Skrbno bom še naprej umival roke in upošteval vse, kar je potrebno, da bomo vsi skupaj ostali zdravi.

Malo pa tudi že razmišljam, kako bomo prihodnje šolsko leto proslavili veliko obletnico, saj bo 1. oktobra minilo že 50 let, odkar je Vrtec Gorje pričel z delom. In sem se domislil, da vas vljudno poprosim, da nam pošljete kakšen vaš spomin, ki je povezan z vrtcem – zapišete kakšno prigodo, sestavite pesmico, se spomnite vzgojiteljic, morda imate shranjeno kakšno fotografijo ... Vsega bomo v vrtcu veselili. Svoj prispevek lahko pošljete po pošti, najlažje po elektronski: vrtec.gorje@guest.arnes.si.

Držim pesti za dobro zdravje in se veselim srečan v živo!

» škrat Gorjanko z Meto Šilc, pomočnico ravnateljice za vrtec

040 412 982
www.amabile.si
info@amabile.si

Amabile glasbeni atelje

MALA GLASBENA ŠOLA
kjunasta flavta

DOUČEVANJE INSTRUMENTA
klarinet, saksofon

GLASBENO-USTVARJALNE DELAVNICE

NARODNO-ZABAVNI PROGRAM

PROGRAM ZA ODRASLE

MENTORJA
Liljana Poklukar Herman
Nejc Herman

Novičke iz Tekaško-biatlonske sekcije Športnega društva Gorje

Za nami je obdobje zatišja, brez treningov in tekmovanj. Sezona se je predčasno končala 7. marca, pa čeprav bi na snegu lahko tekli še vsaj en mesec. A proti višjim silam ne moremo nič. Bil je to čas za sprostitev in okrevanje po naporni sezoni. Če potegnemo črto, je bila uspešna. Naš klub je zasedel končno 4. mesto v državi, vmes pa veliko zmag, pa tudi drugih in tretjih mest, pa da na vse ostale uvrstitve ne pozabimo!

Zares upamo, da bomo ob postopnem sproščanju ukrepov za zajezitev virusa lahko prišli na vrsto tudi mi in da čimprej začnemo s treningi. Prese-da nam že, da smo doma, želimo ven, v naravo, v družbo! Da sam ohranjaš kondicijo in treniraš vedno le sam s sabo, postane po tednu ali dveh dol-

gočasno. Včasih se ti pridruži eden od staršev ali bratec/sестrica, a še vedno ni tako, kot smo navajeni. Tudi naši trenerji pravijo, da jim nekaj manjka. Morda pa pridejo kmalu lepši časi, ko bomo lahko vse nadoknadili.

Tudi pretekli vikend, ko bi morali imeti Jurjev semenj, je bila v Gorjah tišina. Brez glasne glasbe, stojnic, Pomladnega kroša in okusnih čevapčičev! Starši in otroci bi vsi skupaj pomagali, da bi vse teklo gladko. Predsednik društva Grega in predsednik sekcije Tomaž sta si na ta račun sicer prihranila nekaj sivih las. Ostali pa smo pogrešali vrvež za Gorjanskim domom. Bo pa drugo leto toliko bolj veselo in hrupno, obljubljam!

» Mateja Erman Repe, ŠD Gorje

Občni zbor Kulturnega društva Gorje

V petek, 6. marca, smo člani Kulturnega društva Gorje imeli svoj redni občni zbor. Kako daleč se zdi ta dan, kot v nekih drugih časih, ker se od takrat naprej sliši le še beseda virus, epidemija, okuženost ... A takrat o tem še nismo vedeli skoraj nič.

Gorjanski kulturniki smo potegnili črto pod preteklo leto, staknili glave in ugotovili, da je bilo več kot uspešno! Ob posameznih poročilih naših sekcij

– pevski zbor Vivo, otroški pevski zbor OtAnaBer, narodne noše in sekcija za razstave – smo si bili enotni, da vlečemo kulturo v Gorjah naprej, na vedno višjo in višjo raven!

Ne smemo pozabiti na vse, ki nam pri tem pomagajo. Hvala občini z županom Petrom na čelu, ki nas podpira in nam pride naproti, ko kaj zaškriplje. Hvala gospodu župniku Mateju, ki vsakič odstopi prostor za pevske vaje obeh

zborov! Hvala Turističnemu društvu Gorje, ki je poskrbelo za vidno podobo Vivik, da ob petju ne bo dejavno le uho, pač pa tudi oko! Tam, kjer je doma srce in dobra volja, tam je mogoče vse. Hvala za vse ure, ki jih namenjate za naše društvo in udeleževanje v njem, hvala za vse žrtve, hvala, da ste! Kaj vse smo v preteklem letu skupaj ustvarili in kaj vse nas še čaka?

» Mateja Erman Repe, KD Gorje

Delo v trgovini v času epidemije, foto Miro Zalokar

 <p>KUPON MAJ 2020</p>	<p>10% NA IZBRANI ARTIKEL</p>	<p>Sedež: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize</p> <p>Trgovine: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize, tel.št. 040/294-444 SPB Mesnica Domžale, Ljubljanska cesta 82, 1230 Domžale, tel.št. 01/72-98-474 Union center Bled, Ljubljanska cesta 11, 4260 Bled, tel.št. 04/57-80-121</p>
<p>Kupon velja v aprilu in maju 2020 // Za kupce MCL parkiranje brezplačno</p>		
<p>*Kuponi se ne seštevajo in veljajo tudi za izdelke v akciji</p>		
 <p>KUPON MAJ 2020</p>	<p>10% NA IZBRANI ARTIKEL</p>	<p>Sedež: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize</p> <p>Trgovine: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize, tel.št. 040/294-444 SPB Mesnica Domžale, Ljubljanska cesta 82, 1230 Domžale, tel.št. 01/72-98-474 Union center Bled, Ljubljanska cesta 11, 4260 Bled, tel.št. 04/57-80-121</p>
<p>Kupon velja v aprilu in maju 2020 // Za kupce MCL parkiranje brezplačno</p>		
<p>*Kuponi se ne seštevajo in veljajo tudi za izdelke v akciji</p>		
 <p>KUPON MAJ 2020</p>	<p>10% NA IZBRANI ARTIKEL</p>	<p>Sedež: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize</p> <p>Trgovine: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize, tel.št. 040/294-444 SPB Mesnica Domžale, Ljubljanska cesta 82, 1230 Domžale, tel.št. 01/72-98-474 Union center Bled, Ljubljanska cesta 11, 4260 Bled, tel.št. 04/57-80-121</p>
<p>Kupon velja v aprilu in maju 2020 // Za kupce MCL parkiranje brezplačno</p>		
<p>*Kuponi se ne seštevajo in veljajo tudi za izdelke v akciji</p>		
 <p>KUPON MAJ 2020</p>	<p>10% NA IZBRANI ARTIKEL</p>	<p>Sedež: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize</p> <p>Trgovine: MCL Mesni center Luka d.o.o., Cesta Kokrškega odreda 26, 4294 Krize, tel.št. 040/294-444 SPB Mesnica Domžale, Ljubljanska cesta 82, 1230 Domžale, tel.št. 01/72-98-474 Union center Bled, Ljubljanska cesta 11, 4260 Bled, tel.št. 04/57-80-121</p>
<p>Kupon velja v aprilu in maju 2020 // Za kupce MCL parkiranje brezplačno</p>		
<p>*Kuponi se ne seštevajo in veljajo tudi za izdelke v akciji</p>		

KOLEDAR PRIREDITEV

Vsakoletni organizator - Jamarsko društvo Simon Zima Gorje – se tudi letos pripravlja na organizacijo tradicionalnega Šimnovega pohoda. V kolikor bodo za izvedbo pohoda izpolnjeni pogoji in bodo tovrstne prireditve dovoljene, bo pohod na soboto pred binkošno nedeljo.

V primeru odpovedi pohoda boste obveščeni v naslednji številki Gorjanca.

• 12. TRADICIONALNI ŠIMNOV POHOD v organizaciji Jamarskega društva Simon Zima v soboto, 30. maja; zbor ob 09.00 pri Kunavcu v Krnici

kamnoseštvo VURNIK

- spomeniki, izdelovanje napisov
- okenske police, stopnice
- kuhinjski in kopalniški pulti

Vurnik Franci s.p.
Gradiška pot 6a
4240 Radovljica
TEL: 041 423 161

preverite ponudbo na:
www.kamnosestvo-vurnik.si

POGREBNE STORITVE NOVAK

Anton Novak d.o.o.
Hraše 19, Lesce

- prevoz in ureditev pokojnikov ter pokop z žalnim sprevodom
- velika izbira krst in žar
- ureditev vseh potrebnih dokumentov
- organizacija in izvedba pogrebnih ceremonialov na pokopališčih v občinah Bled, Gorje, Radovljica in Bohinj.

DEŽURNA SLUŽBA:

04 53 33 412

041 655 987

040 887 112

Sprejemamo naročila za sveče in suhe ikebane, žalne ikebane, šopke, poročne šopke in aranžmaje ter aranžiranje daril.

SKRBI ZA OKOLJE

JE DRZEN

JE TEHNOLOŠKI

SUZUKI JE 4X4 HIBRID

IZBERI HIBRIDA. VOZI SUZUKI.

Kombinirana poraba goriva in izpusti CO₂: 3,9-7,7 l/100km in 90-174 g/km, emisijska stopnja: EURO6, specifična emisija dušikovih oksidov (NOx): 0,094-0,0324 g/km, vidi določ. 0,00019-0,000808g/km, število delcev: 0,55-3,100 E/10km. Ogledni določili (CO₂) in najgornjemostri toplogredni plini, ki povzročajo globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanjega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanjega zraka. Prepejavo zlasti v ozkem prometu koncentracijam praznega ozona, delcev PM10 in PM2,5 ter dušikovih oksidov. Vse nadaljevalne informacije o specifični porabi goriva in specifičnih emisijah CO₂ iz novih osebnih vozil najdete v Prilozku in vsebini porabi goriva in emisijah CO₂, ki ga lahko brezplačno pridobite pri pooblaščenem SUZUKI partnerju in na spletni strani www.suzuki.si. Slike so simbolične.

ALPSKA CESTA 43, LESCE
PRODAJA T: 04 53 53 805
www.avtomony.si